

אובדן כושר עבודה: חוות דעת תעסוקתית

נפגעתם בעבודה - ואתם מתקשים לחזור לתפקוד? רופא תעסוקתי מוסמך לקבוע את שיעור אובדן כושר העבודה, בעקבות הפגיעה. מה כולל התהליך? מהם המסמכים הרפואיים שיש להכין?

מדריך

מאת: ד"ר עוזי נווה

חוות דעת תעסוקתית נדרשת לקביעת דרגת כושר העבודה של אדם לאחר פגיעה, מחלה או תאונה וכדומה. רופא תעסוקתי הוא הגורם המקצועי שבסמכותו לקבוע האם אכן יש פגיעה בכושר העבודה ומה חומרת הפגיעה. רופא תעסוקתי מאבחן באמצעות בדיקות שונות את מצבו הרפואי התפקודי של העובד שנפגע במהלך עבודתו. בעקבות הבדיקות והאבחון, רופא תעסוקתי מספק הערכה לגבי כושר העבודה של הנפגע. בעתיד.

מי זקוק לחוות דעת תעסוקתית?

כל אדם שנפגע או חלה - ועקב כך נפגע כושר עבודתו. הפגיעה עשויה להיות תאונה, מחלה עקב חשיפה לחומרים או מזיקים בעבודה, או מחלות אחרות שעלולות לגרום לפגיעה בכושר העבודה. כך, למשל: טכנאי רנטגן עלול להיפגע כתוצאה מקרינה, פועל ייצור עלול להיפגע מחשיפות שונות כגון, רעש, חומרים מזיקים ועוד.

הפגיעה עשויה להיות גופנית, נפשית (או פגיעה משולבת, גופנית ונפשית) - ואינה חייבת להיות בהקשר ישיר לעבודה או לסביבת העבודה. גם תאונות ספורט, מחלות כמו: התקף לב או סוכרת - עלולות לגרום לאובדן כושר עבודה. גם במקרה זה, תידרש חוות דעת תעסוקתית.

כאשר עובד או עובדת מחליטים להגיש תביעת פיצויים, בגין פגיעה בעבודה, נגד המוסד לביטוח לאומי ו/או להגיש תביעת פיצויים נגד המעסיק וחברת הביטוח של מקום העבודה - הם יזדקקו לחוות דעת תעסוקתית, כדי להוכיח כי כושר העבודה אכן נפגע.

מקרה נוסף, בו נדרשת חוות דעת תעסוקתית: הגשת תביעה בגין מצב רפואי. תביעה כזו תוגש כאשר העובד או העובדת מעוניינים להגדיל את הקצבה החודשית או לקבל הטבות נוספות מביטוח לאומי או חברת הביטוח.

כיצד ניתן לדעת אם יש זכאות לתביעה בגין אובדן כושר עבודה?

באתר הביטוח הלאומי, קיימת רשימה מלאה של "מחלות מקצוע". כלומר: פגיעות המשויכות למקצועות מסוימים או מאפיינות מקצועות אלה. כך, למשל: הפרעה בשמיעה - עקב חשיפה לרעש מזיק בעבודה;

פגיעות אורתופדיות - עקב פעולות חוזרות ונשנות; פגיעה עקב עבודה בסביבת חומרים מזיקים או מסוכנים וכו'.

יודגש כי גם במקרים בהם הפגיעה אינה מופיעה ברשימה - מומלץ להתייעץ עם גורמים מקצועיים בתחום; ולהחליט בעזרתם האם כדאי להגיש לתביעה.

כיצד מקבלים חוות דעת תעסוקתית?

חוות דעת תעסוקתית ניתנת על ידי רופא תעסוקתי. בדרך כלל פונה החולה לרופא התעסוקתי כדי לקבל חו"ד של כושר העבודה לשם הגשתה לעו"ד המייצג אותו לשם הגשה לחברת ביטוח, ביטוח לאומי, אגף השיקום של משרד הביטחון, בית משפט ועוד. לעיתים הבדיקה נדרשת ע"י הגוף הנתבע.

כיצד נערכת חוות דעת תעסוקתית?

מאחר שהשירות אינו נכלל בסל הבריאות, רופאים תעסוקתיים הם רופאים פרטיים - ואינם עובדים דרך קופות החולים. האדם שזקוק לחוות דעת פונה לרופא תעסוקתי באופן עצמאי - ומוזמן לבדיקה אצל הרופא.

בשלב ראשון, הרופא ישמע את התלונות של המטופל, לגבי הפגיעות הגופניות והנפשיות שלו. כך, למשל: אם המטופל סובל מכאבים בברך כתוצאה מהפציעה או שהוא סובל מחרדות וקשיי שינה. התלונות של המטופל צריכות להיות מגובות במסמכים רפואיים מהרופאים הרלוונטיים המומחים באותו תחום (אורתופד, פסיכיאטר, וכדומה). חיוני שיהיה תיעוד רפואי התומך בכל מה שהמטופל מספר. במהלך הבדיקה יפורטו פרטי ההשכלה ותולדות התעסוקה. השכלתו של הפונה רלוונטית לבדיקה, מכיוון שאפשרויות התעסוקה של אדם בעל השכלה בסיסית מצומצמות יותר. קיים יותר סיכוי שהוא עובד בעבודות גופניות. לעומתו, אדם בעל השכלה נרחבת יותר - יוכל ביתר קלות לפנות לאפיקי תעסוקה אחרים.

הפונה יתבקש לפרט את ההיסטוריה התעסוקתית שלו מהשנים האחרונות: מה כלל כל תפקיד, כמה זמן עסק בו, מה היו המטלות השונות שעשה במסגרת עבודתו וכו'.

יש לציין כי לרופא התעסוקתי אין אפשרות לבדוק האם המטופל מספק לו מידע נכון ואמין. לכן, בחוות הדעת תמיד ייכתב "לדברי המטופל".

מה תכלול חוות הדעת?

חוות הדעת תכלול את הכל המידע שהביא הנפגע למפגש: המסמכים הרפואיים וחוות הדעת של מומחים שונים שסיפק; וכמובן: חוות דעתו של הרופא התעסוקתי שכמובן תכלול את תלונותיו ומגבלותיו של החולה.

הרופא התעסוקתי יפרט מה כוללת הפגיעה, על סמך התרשמותו; האם העובד כשיר לחזור לעבודתו או בלתי כשיר; כיצד (אם בכלל) נפגע כושר העבודה של הפונה; והאם הפגיעה זמנית או האם קיים קשר בין המחלה/הפגיעה לחשיפות בעבודה, כאשר נושא זה נדרש.

האם חוות הדעת של הרופא מחייבת את הנתבעים?

חוות הדעת של הרופא אינה מחייבת את הנתבעים, אך יש לה משקל רב מאוד.

ייתכנו מקרים בהם רופא מטעם התובע יכתוב חוות דעת אחת - ואילו רופא מטעם הנתבע או הנתבעים יכתוב חוות דעת אחרת. במקרה כזה, ממנה בית המשפט רופא מטעמו - וחוות דעתו תכריע את הכף.

לסיכום: חוות דעת תעסוקתית, לקביעת דרגת כושר העבודה, מבוצעת על ידי רופא תעסוקתי בלבד - ובסמכותו להנפיק חוות דעת לגורמים השונים, על פיה ייקבע האם אכן נפגע כושר העבודה של הפונה ובאיזה היקף.

מאחר שלחוות הדעת התעסוקתית משקל רב בהגשת תביעה לאובדן כושר עבודה, יש להתכונן היטב לפגישה עם הרופא התעסוקתי ולהגיע עם חוות דעת רפואיות מפורטות מהרופאים המומחים השונים. המידע שיספקו הרופאים המומחים יקל על הרופא התעסוקתי לגבש חוות דעת חד משמעית.

ד"ר עוזי נווה הוא מומחה ברפואה תעסוקתית, בעל ניסיון רב בכתיבת חוות דעת רפואית-תעסוקתית עבור חולים, עורכי דין, ועדות רפואיות, בתי משפט ועוד.

סייעה בהכנת הכתבה: רננה מור, כתבת Zap Doctors.